СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 245. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 21-го жовтня 1939. No. 245. Jersey City, N. J., Saturday, October 21, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЛЯНУЮТЬ ВИНАГОРОДИ ДЛЯ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ

ВАШИНҐТОН. — Ґрупа сенаторів, що є за зміну теперішнього невтральностевого закону, почала в сенаті акцію за те, щоб американським корабельним лініям, які на основі нового проєкту невтральностевого закону не моглиб перевозити ріжних продуктів до европейських країв, дати за це від уряду свого роду винагороду. Бо коли вони такої нагороди не дістануть, то збанкротують, а це не буде справедливо. Коли держава ухвалює якийсь закон, що кривдить певну частину її громадян, то треба ту кривду винагородити, говорили сенатори. Водночас вони зазначували, що це буде жертва Америки для задержання за всяку ціну миру.

ДУМКА ПРО МИР КРІПШАЄ.

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії, під директорством Ґелопа, поробило розсліди серед ріжних сфер американської суспільности над питанням: Чи треба Америці вступати у війну, колиб вона побачила, що Англія і Франція починають програвати? Переважаюча меншість, а це 29 на сто, відповіли що ні. На початку війни згадане Бюро поробило розсліди над тим самим питанням і дістало відповідь з такими результатами: 40 на сто відповіли, що так, а 50 ні; решта не мала тоді виробленої думки. З цього видно, що в Америці думка про вдержання за всяку ціну миру не то, що не слабне, але кріпшає.

СТУДІЮЮТЬ ПРОБЛЄМУ УЗБРОЄНИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту студіює проблєму узброєних торговельних кораблів, які мають тепер вільний доступ до американських портів, хоч двигають на собі великі гармати. Йде про ствердження, чи їх треба зачисляти до катеґорії „воєнних кораблів", чи ні. Вони ніби узброєні і можуть завдавати іншим кораблям поважні шкоди. Та з другого боку, коли заборонити тим кораблям вступ до американських портів, то мало хто приїхав би до Америки, бо більшість европейських кораблів тепер мають на своїй палубі тяжку зброю. Є таке переконання, що хоч департамент стейту „студіює" цю справу, то в ній нічого не зробить.

ТАВРУЮТЬ „ВОЄННУ РЕКЛЯМУ".

НЮ ЙОРК. — Клюб амбулянсових шоферів з часів останньої світової війни на своїм мітинґу осудив тих американських акторок і дам з товариства, що для дешевої реклями заявляють, що хочуть вступити до амбулянсової служби в Франції. Клюб ствердив, що є ріжниця між обставинами, які панують сьогодні, і тими, які панували в часі минулої світової війни. Тоді Америка брала участь у війні. А нині завданням Америки задержати строгу невтральність.

ФРІЦ КУН ЗНОВ НА ПЕРЕСЛУХАНІ.

ВАШИНҐТОН. — Лідер американсько-німецького „Бунду", Фріц Кун, знов зізнавав перед комітетом Даєса. Під допитами він сказав, що не осуджує останнього німецько-советського пакту, а одобрює його. Бо Німеччина мусіла десь дістати сирівці, коли західня Европа й Америка замкнули перед нею двері, говорив він. Кун заперечував, начебто його організація була „нельояльна" до Америки, та закидав комітетові Даєса й іншим американським колам, що вони „переслідують його".

НАРАДИ В СПРАВІ ВИСИЛЕННЯ ЛЮДЕЙ З ЕВРОПИ.

ВАШИНҐТОН. — У Вашинґтоні відбулись знову наради міжержавного комітету в справі виселення утікачів з ріжних країв Европи, яких під цю пору знаходиться коло 60,000 і то таких, що негайно потребують помочи. На ту ціль вже зложили ріжні особи 45 міліонів долярів. Жертви напливають далі.

НЮ ЙОРК.— У звязку з діяльністю міждержавного комітету помочи втікачам влаштовано в готелі Валдорф Асторія приняття, на якім говорили: ґраф Винтертон, сер Герберт, Рубернатор Лімен і інші. Бесідники підкреслювали несправедливість, яку поповнюють деякі держави супроти втікачів. А ґубернатор Лімен у своїй промові сказав: „Я, як американець і як жид, хочу висказати вдячність і оцінення цеї роботи, яку робить комітет, щоби помогти тяжкому положенню політичних утікачів".

РОЗБІЖНОСТІ НА НАРАДАХ ПРЕСБИТЕРІЯН.

СИРАКЮЗ. — На нарадах синоду пресбитерських церков стейту Ню Йорк виникнули різкі суперечности серед деяких членів відносно европейської війни. Провідник д-р Лайпер сказав, що відносно теперішньої европейської війни є „неморально і не по християнськи бути невтральним хочби думкою". Проповідник д-р Дженні відповів, що „годі вирвати з біблії Боже приказання: „Не вбивай". „Це такі держави як Америка, Англія і Франція помогли створити Гітлера", продовжав він, натякаючи, що це згадані держави не хотіли помогти колись демократичній Німеччині і тим дали змогу Гітлерові пороcти в силу.

УКРАЇНЦІ НА „АТЕНІЇ"

Ню Йорк. — Між особами, що вирятувалися з затопленого субмариною корабля „Атенія", є 48 українців, між якими є 24 особи старшого віку, а решта діти. Затонуло 5 українців. Усі ті українці, врятовані й затонулі, походять з Галичини. Врятованих привезено до Ню Йорку кораблем „Камеронія". Усіх їх уже відвезли до Канади.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗАКИДАЄ ЛИНДБЕРҐОВІ ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО НАЦІЗМУ

Ню Йорк. — Пані Рузвелт у своїй шпальті, поміщеній у „Ню Йорк Ворлд Телеґрамі" з19. жовтня ц. р. „Май дей", сказала, що вона погоджується з думкою, що Чарлз Линдберг у своїй радіовій промові, зверненій проти участи Америки в европейській війні і проти зміни теперішнього невтральностеевого закону, висказав симпатії до націстичного режіму.

„МАШИНОВІ ДУХИ" І ЇХ УЧАСТЬ У ВІЙНІ

Голівуд. — Відомий американський радіовий винахідник, Ді Форест, сказав, що техніці вдалось придумати такі літаки, що будуть їздити цілком без людей та будуть кермовані при помочі радія. Ті „машинові духи" вже удосконалюють в европейських краях, а в Америці вони вже удосконалені. У війні вони матимуть таке примінення: великий матерній літак, котрий буде контрольований чоловіком, матиме кілька менших, що будуть контрольовані вцілості радіом. Підїхавши в добре стратеґічне місце, цей матерній літак вишле „машинові духи" на ворога, там звелить їм кинути бомби й опісля звелить їм вернутись назад, коли їх не зістрілять вороги. Колиб одначе їх і зістрілили, то при тім пільот не згине, бо його там не буде.

ВРЯТУВАЛИСЬ

Лондон. — Два ранені німецькі летуни, що впали в море зо знищеного літака, держались на воді 36 годин у малім ґумовім човні, поки їх не побачив сторож, що сторожив тупелю. Їх вирятувано і відставлено до шпиталю.

СОВЄТИ І МАДЯРЩИНА

Москва. — Зайшла несподівана і нагла зміна у відносинах Советів до Мадярщини, які, як відомо, були досі дуже холодні, а навіть напружені. Тепер повитано дуже сердечно мадярську дипльоматичну місію. Советська преса підкреслює, що нема причини до якихсь терть між Советами і Мадярщиною. Навпаки, спільна советсько - мадярська границя доведе до тісних культурних і наукових взаємин. Покищо не знати, чим пояснити оту несподівану „приязнь".

ПРИДУМАЛИ „СМЕРТНЕ ОКО", ЩО БАЧИТЬ НАБЛИЖЕННЯ СМЕРТИ

Філядельфія (Па.). — На річному клінічному конґресі прочитав д-р Рой МекЛюр зо шпиталю Форда в Дітройті реферат про придуману ним електричну лямпку, котра слідить за коліром шкіри оперованої людини й дає сиґнал, як ця кров показує признаки наближаючоїся смерти. Винахідник назвав її „смертним оком".

НІМЕЦЬКИЙ КОНСУЛЬ ДО НІМЦІВ

Ню Йорк. — Ганс Борхерс, німецький ґенеральний консуль у Ню Йорку, скликав до Турн Ґалі на 85. вул. у Ню Йорку віче німецьких громадян, щоби представити їм урядове становище Німеччини. Його промова була звернена передовсім проти Анґлії, як пані всього світу. Він представляв поляків жертвою британської пропаґанди й висмівав вістки, що нібито Гітлер має незадовго уступити з уряду.

ПЕРЕГЛЯД КАНАДІЙСЬКИХ ФАБРИК

До Канади прибула британська комісія для воєнних закупів і робить перегляд фабрик, щоб упевнитися, котрі з них можуть виконувати замовлення виробу амуниції.

НІМЕЧЧИНА ДІЛИТЬ ПОЛЬЩУ

Берлін. — З днем 1. листопаду б. р. буде злучений з Німеччиною простір землі на яких 20,000 кв. миль, який належав перше до Польщі. Буде це головно та територія, яка належала до 1914 р. до Німеччини. Вона буде поділена на дві провінції: Західні Пруси (Поморя) з Данціґом як головним містом, і Познаньщину з Познанем, як осідком ґубернатора. Ґубернатори тих провінцій будуть назначені німецькою центральною владою. Крім цього місто Катовиці й округу злучено з німецьким Шлеськом. Що буде з іншими польськими землями, покищо не відомо. Вся Польща мала коло 150,000 кв. миль, з чого Совєти забрали коло 80,000 кв. миль.

ГОЛОВА АМЕРЕКАНСЬКИХ ФАШИСТІВ НА СУДІ

Ешвил (Норт Каролайна). — Суд візвав на переслухання Вилйема Додлія Пелія, начальника фашістівської орґанізації „Срібні Сорочки Америки", щоб він оправдався, чому він зноситься з ворогами американських установ, піддержує пропаґанду за поваленння американського уряду й лає президента Злучених Держав.

ПОХОВАЛИ З ПОЧЕСТЯМИ

Росит. — Англійські летуни ховали двох молодих німецьких летунів, що попали в неволю, коли бомбардували анґлійську морську базу. Німецькі летуни померли від ран. Їх поховано з повною військовою парадою і музикою. Домовини покрито свастикою. На гробах положили вінки ті англійські летуни, що їх зістрілили. Померлі мали по 22 роки. І ті їх англійські товариші, що їх ховали, були майже в тому самому віці.

ПОЛАМАЛИ ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОСТИ ПО ДОРОЗІ НА КОНҐРЕС БЕЗПЕЧЕНСТВА

Берлин (Ню Джерзі). — Місцева поліція арештувала за скору їзду двох автомобілістів. Приведені на суд, автомобілісти заявили, що вони їдуть на краєвий конґрес безпеченства в Атлянтик Си,ті. Суддя пустив їх по зложенні гривни.

НЕ Є У ВІЙНІ З СОВЄТАМИ

Лондон. — Урядово підкреслюють, що Англія не є через Польщу у війні з Советами, а тільки з Німеччиною. І до цього додають, що Польща погоджується з таким становищем. Напала на Польщу Німеччина, а не напали Совети. Таке проголошують і так кажуть розуміти теперішню воєнну ситуацію.

КОНҐРЕСМЕН СВІДКОМ ПЕРЕД КОМІТЕТОМ ДАЄСА.

Нюйорський конґресмен Віто Маркантоніо станув перед конґресовим комітетом Даєса як предсідник Інтернаціональної Робітничої Оборони. Свідок заявив, що ця організація не є контрольована комуністами.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО В ЛОНДОНІ ПРО РОЗСТРІЛ МИТРОП. ШЕПТИЦЬКОГО

ЛОНДОН. — Українське Бюро подало до відома преси, що советська влада розстрілила 74-літнього митрополита Андрія Шептицького враз з 16 іншими українськими передовими діячами. Як советські війська ввійшли до Львова, то пущено вісті, що митрополита вивезли в глибину Росії. Тепер прийшли нові вісті. Іншого потвердження як попередньої так і цеї вісти нема.

КОГО ВОЛІЮТЬ: СТАЛІНА, ЧИ ГІТЛЄРА?

МОСКВА. — Советське радіо подає до відома німецького населення, що живе на занятих Советами західньо-українських і білоруських землях, що має тепер до вибору, з ким хоче жити: з Гітлером, чи Сталіном. Значить, що може перенестись до Німеччини, або оставатись у Советах.

СОЮЗ: АНҐЛІЯ, ФРАНЦІЯ І ТУРЕЧЧИНА.

ЛОНДОН. — Серед рясних оплесків послів проголосив премієр Чеймберлин вістку, що вже заключено на 15 років договір приязні між Анґлією і Францією з одного боку і Туреччиною з другого. Усі ті три держави мають собі взаємно помагати, якби на Середземнім морі зайшла яка зміна внаслідок нападу чи війни, спровокованої якоюсь іншою державою. Та у всякому випадку Туреччина не є обовязана до війни з Советами. В Анґлії вважають той союз великим дипльоматичним здобутком аліянтів.

ТУРЕЧЧИНУ ЖДЕ ДОЛЯ ПОЛЬЩІ, КАЖУТЬ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Німецька преса повна погроз, звернених у сторону Туреччини, якій заповідається отверто, що з нею станеться незабаром те саме, що з Польщею, та це зміняє справжнього положення. А воно таке, що союз Туреччини з Анґлією і Францією є прогрою німецької і советської дипльоматії.

ІТАЛІЯ В КЛОПОТЛИВІМ ПОЛОЖЕННІ.

РИМ. — Союз Туреччини з аліянтами відтягає Балкан від советських впливів. І робить його невтральним. Супроти цього невтральною повинна остатись і Італія, якщо вона хоче становити з Балканом цілість. А про те їй іде, бо Балкан це сфера впливів Італії. Принаймні так цю справу розуміють у самій Італії. З цього виходить, що вже майже певне, що Італія не буде битись по стороні Німеччини. Навпаки, вона може бути в скорому часі поставлена в таке положення, що мусітиме піти з аліянтами. Якщо зможе врятуватись невтральністю, то це ще буде для неї найкращий вихід.

СОВЄТИ СПЕКУЛЮЮТЬ.

МОСКВА. — Совети обмінялися з Туреччиною телеґрамами, повними самих солодких слів, про традиційну російсько-турецьку приязнь. Думають, що ще може прийде до того, що будуть з Туреччиною в однім бльоці. Зате дипльоматичні кола вважають неуспіхом Советів те, що їхні переговори з Туреччиною розбились.

БОЛГАРІЯ ПРИ СОВЄТАХ.

МОСКВА. — Совети певні, що як би не складались відносини на Балкані, Болгарія буде з Советами. І очевидно з Німеччиною. Це і турбує балканські держави.

Д-Р В. БРАВН ВВАЖАЄ ГІТЛЄРА БОЖЕВІЛЬНИМ.

ЛОНДОН. — Лондонський „Таймс" проголосив листа у справі умового стану німецького канцлера Адольфа Гітлера. Листа написав д-р Вилйем Бравн, директор Інституту Досвідної Психольоґії в оксфордськім університеті. Д-ра Бравна вважають спеціялістом від нервових недуг. Він опирає свої спостереження головно на тих поміченнях, які поробив анґлійський посол до Берліну, сер Ґендерсон, а якими він пояснював політичні кроки німецького канцлєра. Д-р Бравн є тої думки, що Гітлер терпить на хронічну умову недугу, яка вкінці цілком знищить його розум, а сам він стане настирливим маняком. Гітлер терпить, на думку д-ра Бравна, на переслідовчу манію. Його меґальоманія стане небавом неможливою і його треба буде віддати під спеціяльну охорону. Гістерія Гітлера не дає змоги його мозкові правильно працювати і схоплювати справи, бо він не може зосередоточити довго уваги на якійсь точці. І тому дивиться на справи вузько. Гістерія є можливо причиною того, що Гітлер схильний до наслідувань Фридриха Великого чи Наполеона. Крім цього він дуже напасливий. Сам нападає й уявляє собі, що це інші нападають на нього і його державу. Це, що Гітлер почуває себе покликаним до великих діл, є вислідом його меґальоманії. Біда в тому, що він робить меґальоманами і тих, що є близько при ньому. Бо таким чином і ціле його окруження попадає в божевілля. Ось такими річами, каже д-р Бравн, треба собі пояснювати між іншим і договір Гітлера зо Сталіном.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОГО ВІД НАС НАДІЮТЬСЯ?

Від одного визначного громадянського діяча, що належить до „соціялістичного табору", а тепер працює в однім з европейських осередків, одержали ми деякі відомости про останні події з таким заключенням:

„Політично тільки американська іміґрація може тепер виступити цілком вільно й незалежно в обороні інтересів українського народу. На Вас лягає велика відповідальність! Забудьте про те, що колись людей ділило! S.O.S. — це клич дня. Найменше „ідеольоґії", а найбільше „згоди в сімействі" (заялозений, але такий сучасний вираз!). Усі ідеольоґії дістали тепер „по голові". Числяться тільки з силою. А наша сила тільки в масовій, могутній орґанізації".

Другий діяч, пишучи з Женеви, зазначує таке: „Тимчасом я іншого поважного загально-американського осередку крім американського, який Ви заступаєте, не бачу і тому до Вас звертаюсь". А далі пише ось що: „Гадаю особисто, що по розбитті Польщі зникло й джерело всіх можливих поріжнень між українськими уґрупованнями. Нема вже Великої й Західньої України, а є єдина московська окупація на всіх українських землях поза Угорщиною і Румунією, де зрештою також нема ніякої можности політичної акції"...

Ось таких голосів напливає до нас щораз більше. А знаючи, що тепер діється в Европі, треба надіятися, що їх буде ще більше. Це цілком зрозуміле, бо навіть ті діячі, що живуть в Европі поза межами України, є в такому положенні, що їм не можливо, принаймні тепер, повести якусь сильнішу акцію в справі оборони України. Та ця оборона мусить вестись! І ось і тому ці громадяни зачинають звертатися в сторону американської іміґрації.

Це ми передбачували, що й не було тяжко. Недавно ми про це писали і взивали наше громадянство до глибокої застанови над цею важною справою. Робимо це ще й тим разом, звертаючись у першу черґу до тих людей, орґанізацій чи часописів, що обовязані про такі справи говорити. Бо збувати ті справи мовчанкою чи нападами на інші орґанізації, часописи чи поодиноких людей, не є ніякою на це відповіддю, ніяким виявом розуму і відповідальности за те, що треба робити. Здаємо собі добре справу з того, що робота, про яку говоримо, тяжка і дуже складна. Але вона мусить бути намічена і виконана. Перед нами охорона нації, а не амбіції поодиноких людей, гуртків, орґанізацій чи часописів. Перед нами таке завдання, яке ще не стояло перед українською іміґрацією в Америці за ввесь час її існування. І ось це мусимо зрозуміти. І від цього виходити, орґанізуючи нову оборону права України на самостійне й незалежне життя.

УКРАЇНА Й МОСКВА

(Як большевики нищать українську інтелігенцію в Советській Україні).

Недавно у Львові вийшла з друку книжка д-ра М. Галія, бувшого комуніста, під назвою „Україна й Москва", в якій на основі большевицьких матеріялів показується, як большевицька Москва після завоювання України винищувала український нарід розстрілами, голодом та іншими репресіями.

Зокрема в книжці подається поіменний список українських діячів культури, розстріляних, увязнених, висланих на Сибір та інші місця смерти впродовж лише **двох років**, 1933—34, коли розпочато ґенеральну л і к в і д а ц і ю фальшивої „українізації".

Подаємо нижче цей список зліквідованих **членів Академії Наук, професорів високих шкіл, літераторів, критиків, письменників, мистців** і ін., зазначуємо, що список далеко не повний.

Професори, члени Академії Наук, критики, фільософи.

Артемський, Андріянова-Перетц В., Андрієвська О., Андрієвський А., Авраменко І., Абрамов І., Абрамович Д., Беркут Л., Бутник-Сіверський Б., Боцяновський В., Бежкович О., Бракир А., Буйний К., Бурик І., Боднар, Бадан, Базилевич В., Бернікова-Ганицька, Бойко І., Білаш, Бона, Бойчук, Буцура В., Балчинський, Баран, Барвінок В., Берло Г., Білик В., Буда С., Будук Л., Баранович О., Балухатий С., Воблий, Волобуєв, Великий, Верхомий, Веремінський, Величко, Волорин, Вікул, Веретко, Вервілов, Вахнюк, Вовкушівський Г., Войткович-Павловський Д., Вітошинський Е., Войтков О., Василенко М., Грушевський М., Гайдан М., Гасанюк М., Гладківський П., Грунський М., Грушевська О., Глушко С., Герасименко В., Гладкий М., Гладкий П., Граховецький Д., Гоевський С., Гнатюк О., Гарвань М., Грушевська К., Головківський, Гермайзе, Геринович, Голоскевич Гр., Ганцов Е., Голубович, Данилів В., Демчук, Дурдиківський В., Дога, Дубляк, Дідушок, Дністренко, Данилович, Демянчук, Дубровський В., Дорошкевич В., Добровольський Л., Дробязко А., Деміч Н., Драйхмара М., Дроздовський Л., Донець Л., Дятченко М., Дзюбенко М., Єфремов С., Естернюк, Ернет Х., Єршов А., Єлімовський В., Єльченкова Т., Єгунова-Щербина, Жданова А., Жуковська М., Журбицький К., Залужний, Зеров, Заглада Н., Іваниця Е., Ігнатенко, Індишевський, Івченко, Іваницький В., Кліпінський, Комишин, Колос, Куренський, Козаченко, Кузьменко, Кобзей, Качанюк, Крушельницький В., Калинович М., Кримський А., Кіндрат, Корчинська, Коник, Курило О., Квітка К., Козловська В., Корнилович М., Кравцов Д., Камінський В., Клименко П., Копержинський К., Крижановський В., Курінний П., Козуб С., Коцюбинська Н., Крупський М., Карачківський М., Кезма Г., Когут, Кудрицький М., Королівський, Коношенко А., Коваленко-Коломацький, Колаковська Н., Костащук В., Каравай А., Кабарівський П., Костюченко З., Кисленко М., Лютий І., Логвин, Лозинський М., Левицький, Лукасевич, Леонтіїв, Лизанівський І., Лазаревська К., Левченко М., Лобода А., Лозіїв П., Ляскоронський В., Лященко А., Любинський М., Ляпунов Б., Левицький О., Могила Я., Малинка О., Макулько-Горбацевич, Маслов С., Музиченко О., Міловідов Л., Мельник А., Мокульський-Можар, Міяковський В., Моргилявський Е., Маколенко, Мазуренко, Максимович Н., Моспан, Могилянський Н., Макаренко М., Марковський М., Мищенко Х., Могилянська С., Ніковський А., Новицька М., Новицький О., Носів А., Навроцький Б., Назаревський О., Ничипоренко К., Некозаченко, Нижник О., Онишкевич Д., Онуфрійчук, Огноблин О., Осадчий Т. Онацький О., Остроменський Д., Пастернак С., Полонська А., Полоз, Протопопів, Попов П., Павленко, Панасюк, Петренко, Полонський О., Пархоменко, Перетц В., Петрів В., Підгаецький В., Павлик О., Помагайба В., Пелех П., Петровський, Покровський О., Полулик О., Пушкаревич В., Річицький А., Романюк А., Рудницький С., Раєвський, Романишин, Романюк В., Руденко Репа, Рулин П., Рудинський М., Рудинська І., Рекліцький М., Рабінік-Сляневський О., Рибінський А., Романовський В., Рибаков І., Різниченко А., Степовий, Смеречинський, Скуратівський, Соколянський, Савченко Ф., Соколовський, Синявський, Сліпанський, Сіяк, Сарван, Сидоряк, Скрипник М., Срезневський В., Суслов О., Спаска Е., Старицька-Черняхівська, Степанів І., Сагарда М., Сіцінський Е., Сінгалевич Ф., Сіповський В., Сулима М., Савицька А., Страшкевич В., Тимченко Е., Тур Ткаченко М., Тулуп О., Туркало К., Терешенкова Т., Тарасенко М., Тищенко М., Федоряк, Филипович П., Фаранюк Т., Фурієр, Хомінський, Хрестюк, Харлампович К., Холодний Е., Харків В., Халіпа І., Цимбал, Цьокан І., Чічкевич, Чечель, Хехович, Чайківський М., Чеховий, Чеховський А., Черкаський І., Черняк, Шевчук А., Шраг, Шмарголь, Шумський, Шамрай С., Шульгиня Л., Шевченко Л., Шамрай Г., Штепа К., Шаровський І., Шевелов Б., Шило К., Шекера Г., Щурат, Щербаківський, Щитківський І., Щеглов С., Юрінець, Юркевич В., Яворський, Яснопольський, Ярошенко Яковець, Якимович С., Якубовський Б., Ярошевич А.

Письменники, поети, мистці.

Авраменко, Антоненко-Давидович, Атанюк, Авдієнко, Антонюк, Бажан, Буревій, Білецький, Булатович, Бичко, Бей, Букшований, Балабан, Борко, Бузько, Бобинський, Бойченко, Барабан, Бабій, Бадан, Влизько, Вітик, Величко, Вишневський, Вільховий, Верган, Вера, Вакар, Войнилович, Волкова, Вирган, Войтюк, Вороний, Вишня, Верхатський, Ганс, Грудина, Головаківський, Гівицький, Гірчак, Головка, Гордієнко, Городенко, Гавриленко, Гудима, Герасименко, Городецька, Гакуш, Гірняк Досвітній, Дяченко, Давидовський, Дикий, Дорошенко, Дмитренко, Дятлів, Демчук, Дніпровський, Епік, Йогансен, Загул, Забіла, Захарський, Західний, Ісаченко, Ізицький, Івченко, Іваненко, Іщук, Ірчан, Іванов, Коряк, Копиленко, Кириленко, Коваленко, Кочерга, Коцюба, Кузьмич, Косинка, Козоріз, Кулик, Корнійчук, Крижанівський, Ковальчук, Капустянський, Колесник, Кобрянський, Кабяк, Купало, Крицевий, Кушніренко, Квітка, Кравченко, Копач, Кузьма, Крушельницький І., Крушельницький Т., Крушельницький О., Крушельницький Б., Крушельницька, Козик, Козоренко, Куліш, Кос, Курбан, Кісіль, Калянник, Калюжний, Ковтун, Козакевич, Ковальський, Корж, Ле, Левада, Луріє, Лебединець, Леонтович, Любченко А., Лавриненко, Лопатинський, Лакиза, Лейтес, Масенко, Мащенко, Майстренко, Мельник, Михайлюк, Матвіїв, Мойсеєнко, Мисик, Марфієвич, Малицький, Маківка, Мамонтов, Момот, Михайль, Маловічко, Нехода, Нагнибіда, Новицький Мих., Ніценко, Недоля, Новицький Мих., Осьмачка, Овчарів, Озерський, Потяк, Первомайський, Пилипенко, Панів, Підмогильний, Поліщук, Панич, Пригода, Паламарчук, Підгайний, Проць, Плісецький, Павлій, Пиликас, Пристай, Приступа. Пащук, Пастернак, Палащук, Приходько, Полторацький, Палійчук, Панченко, Перегуда, Рибак, Радченко, Рулик, Семенко, Сенченко, Слюсаренко, Сухіно-Хоменко, Собко, Смолинський, Смілянський, Скуба, Сембай, Стасюк, Сказинський, Смикалін, Савченко Ю., Савченко Я., Сененко, Скович, Терещенко, Тулюш, Ткачук, Тарнавський, Турянський, Трипільський, Токар, Ткаченко, Фальківський, Хвильовий, Хоростенко, Хмурий, Шиян, Шлопа, Шевченко, Шрамченко, Шкурупій, Шабльовський, Шутів, Щупак, Щербина, Юрезанський, Чепурний, Чехівський, Черняк, Чернов, Яровий, Яковенко, Якубовський, Яруга, Яловий. — („Українське Слово", Париж).

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ ДО КАНАДІЙСЬКИХ ЛЕҐІСЛЯТУР

У трьох західніх провінціях Канади, тобто в Манітобі, Саскачевані й Алберті українці мають своїх представників до провінціяльних леґіслятур. І так у Манітобі мають українці трьох послів, кожного з іншої полтичної партії. Ними є: **Микола Бачинський** з урядової проґресивно ліберальної партії, **В. Лісовський** з партії суспільного кредиту й **О. Вавриків** з партії Федерації Кооперативної Господарки (сісіеф). У Саскечевані українським послом є **Орест Жеребко** з ліберальної партії. В Алберті мають українці 2 послів, обох з урядової партії суспільного кредиту. Тими послами є: **М. Я. Попіль** з округи Сторджон і **Василь Томин** з округи Ґвитфорд. До осени 1935 р. мали теж українці свого посла до домініяльного парляменту з округи Веґревил в Алберті. Тим послом був широковідомий **Михайло Лучкович,** уроджений у Шамокін, Па., у Злучених Державах. Він перепав через демагоґічну аґітацію суспільно-кредитовців і кирині місцевих большевиків у 1935 р. Цього року в літі вже заздалегідь поставлено п. М. Лучковича на конвенції у Вилинґтоні кандидатом на посла з округи Веґревил. Якщо через квебекську авантюру, чи „саботажні вибори" розпишуть у надходячій зимі воєнні домініяльні вибори, то веґревилські українці будуть мати нагоду знову голосувати на п. М. Лучковича. Він кандидує з партії Федерації Кооперативної Господарки. Також ця виборча округа поставить цим разом вже українського кандидата з партії суспільного кредиту на домініяльного посла, бо є вже вибрані номінаційною конвенцією суспільно-кредитовців три українці: А. Глинка, П. Лесюк і Лазорко, кандидатами на посла, з яких управа партії має вибрати одного і поручити голосувати на нього всім суспільно-кредитовцям.

„Два бандити з Берестя Литовського"

Під таким заголовком містить визначний французький журналіст Раймонд Рекулі в паризькому **„Ґренґуар"** з 21. вересня ц. р. статтю, яка буде цікава й для українського читача.

Стверджуючи брутальний наїзд большевицької Москви на Польщу, Рекулі пише таке:

„Цей злочин не може здивувати або обурити нікого крім тих, що через легковажність чи через сторонничість не хотіли бачити советський уряд таким, яким він у дійсності є: збираниною злодіїв та вбивників, які вже віддавна повинні були бути проскрибовані людскістю. Колиж проте деякі держави довший час не вагалися вдержувати нормальних відносин з Советами, то вони грубо прогрішились.

„Тільки деякі держави, такі як Швайцарія, Портуґалія та Югославія, вперто відмовлялися визнати советський уряд, уважаючи такий акт, цілком слушно, понижуючим та наносячим неславу.

„Коли Анґлія й Франція, під натиском обставин, створили страшний плян зєднати Сталіна для оборони фронту миру, загроженого прямо Гітлером, ми не переставали протестувати завзято проти того.

„Два диктатори, один з Берліну, другий з Москви, погодились обопільно, бо їх злучила одна спільна риса: любов насильства, культ грубої сили та погорда до цивілізації і всякого права.

„Підчас мого побуту в Берліні останнього грудня я мав довге інтервю з шефом канцелярії Райху, п. Майснером, отже високо поставленою фіґурою. В цій величезній бюрократії Гітлер має дві канцелярії: одну як голова держави, наслідник Гінденбурґа, а другу як голова уряду. П. Майснер завідує першою канцелярією, і то від довгого часу, будучи на тому самому місці за президента Еберта, Гінденбурґа, а тепер за Гітлера.

„Як тільки ми почали наші розмови, він нагло звернув увагу на Росію й Україну. Тою останньою Німеччина дуже інтересувалася, головно Києвом, столицею України, де він пробував підчас війни в характері німецького старшини. Мені було прямо неможливо завернути нашу розмову на іншу тему, бо він інстинктовно все вертався до Росії.

„Підчас іншої моєї візити в Берліні я був запрошений на великий бенкет, влаштований в одній чужинецькій амбасаді з нагоди назначення нового представника Злучених Держав Америки до Москви. Був там також д-р Шахт, міністер фінансів та голова Райхсбанку, як теж советський амбасадор зо своєю жінкою. Шахт сидів коло цього останнього. Він, звичайно похмурий та холодний, відносився з надзвичайною чемністю до своєї сусідки. По скінченому бенкеті Шахт разом з советським амбасадором перейшли до побічної кімнати, й там, замкнувши двері на ключ, говорили три чверти години. Кожний, починаючи від мене, був надзвичайно заскочений цею надзвичайною довготою розмови.

„В 1936 р. підчас конґресу національ-соціялістичної партії в Ніремберґу, на якому я був присутній, всі офіціяльні промови були звернені проти Москви. Але тоді, коли назверх ішли ці атаки, коли підготовлювано новий антикомінтернський пакт, у секреті німецькі промисловці, дипльомати, **й головно військові,** оставались у тісному контакті з Советами. Вірні чистій бісмарківській традиції, керівники німецької армії напирали з усіх сил на заключення советсько-німецького пакту. Це саме зрештою потвердив ґен. Кривіцький.

„Найновіша д е ф о р м а ц і я Польщі, якої ми є свідками, це найбільш цинічний злочин, якому нема подібного в історії. Чи Сталін і Гітлер, прибравши ролі Катерини Великої та Фридриха II., оставлять тепер хоч кусок цього нещасного народу, творячи фікцію польської держави? Як може Сталін, який є більшим імперіялістом від московських царів, і якому присягали та ще присягають вірність наші комуністи, от так собі забирати нові землі, як от польську Україну, Білорусь, Естонію, Латвію, Литву, Басарабію й інші?

„Советсько-німецький пакт був прямо подиктований Гітлерові ґенеральним штабом армії, який у міру приближення війни набирав усе більшого й більшого значіння. Тим і розвівається ця леґенда, яка голосить, що скоро тільки Гітлер зникне з Німеччини, німець стане смирним, як ягня. Цей пекольний договір матиме необчислимі наслідки.

„Це в першу чергу **поворот офензиви большевицько-азійського варварства** на цивілізовані території, глибоко католицькі, які будуть підчинені страшному режімові, де всякі моральні, релігійні та людські вартості будуть знищені. Ватикан уже передбачає цю небезпеку. „Оссерваторе Романо" вже почав гостро протестувати. Не тільки католики, але все християнство Італії, Еспанії та Злучених Держав Америки протестує проти цього варварства.

„І так Німеччина зробилась розвоцником комунізму, який загрожує Европі, й проти якого мусять бути зорганізовані **нові христоносні походи.**

„Якаж наша постава? Чи не маємо ми й анґлійці **морального права,** а потім чисто юридичного зобовязання, бо Польща була наша **союзниця,** вважати Сталіна нашим ворогом, з усіми з того випливаючими консеквенціями?"

Ось таке читаємо в французькій ґазеті. Та, покищо, ні Анґлія ні Франція не спішаться виповідати війну варварській Москві. Не знати, чи це тільки вичікування догіднішої хвилини, чи дальші намагання пустити Сталіна на Гітлера.

Микола Голубець.

За Український Львів

(Епізоди боротьби XIII.—XVIII. в.).

(3)

Коли відомий зо свого фанатизму неофіт Ягайло затверджував старі й надавав нові привілеї для Львова (1387), то мов на сміх зазначив у своєму письмі, що львівські українці остаються при своїх „правах" нарівні... з вірменами, жидами і сараценами. Коли зважимо, що жиди не мали тоді майже ніяких прав у місті, що вірмени, як православні, були трактовані нарівні з „невірними" жидами, а разом з ними були тільки терпимі невідомого походження сарацени (мабуть караїти), то зрозуміємо, що таке „упривілейовання" українських автохтонів, у яких памяті не затерлася ще традиція власної державности, було тільки обидою і болючим упокоренням. А всеж таки, поки панами в місті були німці, то українцям удавалося хоча переходово користати з прав і прероґатив муніципального устрою й мати своїх представників у раді, і так чи інакше обходити заборону оселювання поза межами Руської вулиці. Натиск згори був сильний, але ще дужчою була відпорна сила львівських українців, зпоміж яких щойно під 1426 р. занотували міські акти першого з ренеґатів, яким був якийсь Стецько, що для міського права „перехрестився" на Андрія і став католиком. Самозрозуміло, що тверде й непохитне становище українців не могло подобатися завойовникам. І коли вони не могли допекти українцям „правом", то робили це „лівим". У 1463 р. якийсь шляхтич Щенсни, набравши ріжної голоти ніби для „хрестоносного" походу проти турків, виладував свій „хрестоносний" запал на українських передміщанах, вкупі з якими попало теж і жидам. Був це перший з відомих погромів, яких згодом було більше.

Кривджені й насилувані „правим" і „лівим" українці не могли палати братньою любовою і прихильністю до своїх гнобителів, якими поза центральним урядом був ближчий і дошкульніший міський уряд, що з дня на день польщив і кріпшав у завзятості й нетерпомості. Не маючи доволі власних сил для оборони, українці оглядалися за зовнішніми союзниками, і нічого дивного, що їх перший вибір упав на близьких не тільки ґеоґрафічно, але вірою і спільними державними традиціями — волохів. У 1515 р. спалено живцем на львівському ринку якогось селянина, обвинуваченого в змові з останніми. Тогож таки року спалено на кострі трьох інших селян, про яких вину не знаємо. Були це перші ластівки не тільки українсько-волоських взаємин, але й обяви тої жорстокої нетерпимости, яка змагається у Львові з хвилиною, коли польський елемент бере в міській раді перевагу над культурним і зрівноваженим німецьким.

Назагал положення українців в тогочасному Львові було настільки оплакане, що виданий у їхню користь привілей короля Олександра (1521) був би найкращою його картиною. Привілей формально, але без практичного примінення усуває такі обмеження, як непринимання українського свідоцтва в суді, примушування до складання присяги в костелі, заборону переходу українському священикові з св. Дарами в ризах і з світлом, надуживання міською радою права патронату над українським духовенством і т. п. Привілей, нібито усуваючи деякі з обмежень, промовчує цілу низку інших, до яких силою королівського декрету з 1525 р. приєднується поновлення заборони поселюватись українцям поза Руською вул., заборона ведення ремесел, якими не займалися їхні батьки, виключення з цехів, з права ведення пропінацій та подрібного (ліктевого) продавання сукна, що було основою добробуту неукраїнського населення Львова. Про моральний і матеріяльний стан тогочасного українського духовенства вимовно свідчить те, що такий прим. о. Семен був рівночасно кравцем, о. Хома Бабич займався торговлею, при чому його жінка торгувала в роздріб... цибулею. В часах, коли шляхта вважала торгівлю й ремесло негідним свого стану, тим більшим пониженням було таке заняття для духовенства.

III.

Коли зважимо, що як Казимир так і його наслідники, захопивши українські землі, оправдували свою завойовницьку політику бажанням „навернути" еритичну Україну на лоно католицької церкви й що за цю свою „культурну місію" одержували не тільки похвали, але й матеріяльну допомогу папського престола, то зрозуміємо, що й оборона українців пішла в першу черґу по лінії оборони прадідної віри, а кожний наступ і обмеження останньої вважалося рівночасно обмеженням прав і свобід української національности. Боротьба українців за права віри була рівночасно боротьбою за права нації і тим тільки пояснюється завзятість, яку виявили в цій боротьбі українці, та безоглядність, з якою поступали „культуртреґери". З моментом знесення галицької православної митрополії, яку Володислав Опольський заступив... латинською, опинилася галицька волость без духовного проводу, при чому митрополичі добра й посілості розшарпали поміж себе польські старости та їх прибічники.

Не можучи проковтнути всього самі, пускали вони ті добра в аренду, а такий арендар мав право не тільки тягти зиски з земель, але й з правосуддя над українським духовенством. Було це очевидним безправством і наругою над повагою православної церкви, супроти чого згодом під напором православних вельмож поділено всю область скасованої галицької митрополії на стільки „намісництв", скільки було старостинських міст у краю. Зразу іменування намісників було в руках старостів, які нерідко віддавали намісництва приватним людям, але з часом виєднав собі право на роздавання намісництв львівський арцибіскуп Бернард Вільчек (1509). Очевидно, що таке право здобув він для того, щоби діло „навернення" українців пішло скорішим ходом. Коли одначе „покривджені" в той спосіб старости стали лавою проти арцибіскупа, то він побачив себе примушеним зєднати всі намісництва в руках одного чоловіка, якого для більшої поваги представив до затвердження королеві. Вибір арцибіскупа впав на українського шляхтича Якима Ґдашицького, що став не тільки намісником для всіх повітів галицької волости (1522), али й архимандритом св.-юрського монастиря у Львові. Уряд намісника для всього православного духовенства в краю в полученні зо св.-юрською архимандрією зєднав у руках Ґдашицького всі права й владу, яку мали колишні галицькі митрополити і епископи.

(Далі буде).

Китайська цісарська куховарська книжка складається з 96 томів та важить одну тону. Говорять, що це найбільша куховарська книжка на світі. Скорочене видання цеї самої книжки складається з 18 томів.

• З ДНЯ •

АНҐЛІЙСЬКА ТАКТИКА.

У відвідини до Америки прибув анґлійський лорд Морлі, який ґазетярам дав інформації про европейську війну та про спосіб її ведення. Він сказав, що нинішня війна це війна машин. Вона відзначається тим, що далеко вигідніше і лекше в ній оборонятись, ніж нападати. Дослівно він сказав: „Загально кажучи, я є такої думки, що модерні способи оборони роблять самі оборону далеко сильнішою, ніж наступ. Тому ми, британці не задумуємо розбити собі голови об камяний мур. А що відноситься до канцлера Гітлера, то він мусить наступати. Коли він не буде наступати, то програє власне через той факт, що він не наступав".

ПРАВИЛЬНИЙ ПІДХІД.

Треба признати анґлійцям, що це знаменито придумана тактика. З неї видно, що вони приступали до війни з глибоким передуманням усього. Вони заздалегідь зміркували, що добре укріплені лінії, такі як Мажіна, чи Зіґфріда, впрост буде неможливо перебити. Але далі вони застановлялись: чи конче їм треба німецьку лінію перебивати? І прийшли до висновку, що ні. Штурмувати німецької лінії їм не конче потрібно. Бо не в проломі цеї лінії й не у занятті німецької території має міститись їх перемога. Вона має міститись у повільнім виснажуванні німців.

Британська фльота щільно бльокує береги Німеччини і не допускає туди ніяких продуктів. А Німеччина під багатьома оглядами не є самовистарчальна. Їй потрібно у великій скількості ріжних металів, нафти, ґуми, харчів. Частинно вона заспокоює свої потреби штучними виробами, як от штучною бензиною, вироблюваною з вугля. Але одну тону бензини можна видобути з пятьох тон вугля. Готово вугля не стати; чи точніше, не буде кому його в такій скількості видобувати.

Коли прийдеться Німеччині на далеку мету воювати, то звідкись тих продуктів вона таки буде мусіти взяти; або мусить знову програти.

ЧИ ПОМОЖУТЬ СОВЕТИ?

На основі новозаключеного мирового пакту Совети обіцяли Німеччині доставляти ріжні продукти, і то на борг. Але чи Совети всилі виконати свою обіцянку? Знавці кажуть, що ні. Що Совети ту нафту, яку видобувають, мусять зуживати для власних потреб; крім того Совети ніколи не будуть щиро прагнути, щоб виграла Німеччина, бо тоді вона стане загрозою для самих Советів; вкінці советська комунікація така погана, що вона не всилі доставляти німцям подостатком потрібних продуктів.

Всі ці причини змусять німців оглядатися за скорою перемогою.

БУДУТЬ АТАКУВАТИ.

Щоби переломити застій на фронті, який властиво працює в користь аліянтів, Гітлер буде мусіти сам переходити до агресії, до атаки. Та тут же він, за обрахунками анґлійців, готов зломити собі голову на оборонні позиції лінії Мажіна.

Німці можуть завдати великі шкоди аліянтам при помочі літаків. Але літаки можуть тільки ослабити ворога, а не закріпити перемоги. Крім того літаки мають грізного суперника у формі протилетунських гармат, що в нинішню пору дуже удосконалені. Вкінці, на атаку німецьких літаків аліянти відповідять подібною атакою. Їхні літаки вже вповні дорівнюють німецьким.

В літаки аліянти можуть засоблятись і в заморських краях, у Канаді, а незадовго мабуть і в Америці. Коли німці знищать у часі боротьби свою теперішню повітряну фльоту, то не будуть всилі, з огляду на брак сирівців, засоблятись новими літаками так скоро, як аліянти.

Отож німці змушені будуть атакувати й „ломити собі карк на камянім мурі", як це говорить лорд Морлі. А коли не будуть, то „програють через сам факт, що не схочуть атакувати", каже він. Це все анґлійці дуже добре обчислили наперед.

РІЖНІ МОЖЛИВОСТІ.

Зрозуміло, що німці так легко карку собі не зломлять. Поки вони його зломлять, то завдадуть чимало клопоту своїм противникам. Вони своїми літаками і субмаринами таки готові знищити великий відсоток анґлійської фльоти. Вони також готові продиратися до Франції, чи Анґлії через інші, тепер невтральні краї, як Бельґія, Швайцарія, чи Голяндія. Вони також можуть здивувати світ якоюсь новою зброєю, про яку покищо натякав Гітлер. Але чи це все їм поможе? — Ледви!

Анґлійці подібні до того коня, що зпочатку біжить у перегонах на самім заді, а всежтаки прибігає перший до мети. Німці навпаки: зпочатку вони все виграють битви, але не все виграють останню...

ЗАПОВІДАЄ КОНТРОЛЮ УРЯДУ НАД КАНАДІЙСЬКОЮ ТИХО-ОКЕАНСЬКОЮ ЗАЛІЗНИЦЕЮ

З заяви премієра Саскачевану, В. Й. Петерсона, показується можливість що під кінець теперішньої війни домінія Канади перейме в посідання або одержить контролю над Канадійською Тихо-океанською залізницею, званою з анґлійська Сіпіяром.

Премієр Петерсон опирає свої здогади на заповідженім поступуванню британського уряду при заплаті своїх воєнних закупів у Канаді фондами, одержаними з ліквідації британських фінансових вкладів у домінії. Приблизно $6,000,000,000 вартости сіпіярських бондів, тобто біржевих паперів і привілейованих цінних паперів (пріфердстакс), є власністю британців або британських корпорацій, за твердженням Петерсона. Ті біржеві папери і привілейовані цінні папери становлять саме більш як 55 відсотків цілого видання сіпіярських бондів. Якщо їх перейме у свої руки уряд Канади за воєнні матеріяли, постачені Великій Британії, тоді стане власником Сіпіяру.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Знагоди приявности головного предсідника У. Н. Союзу на 30-літнім ювилею Братства св. Стефана, відділу 221.

ЩО БУДЕ 29-ГО ЖОВТНЯ Ц. Р.

:——:——: відбудуться :——:——:

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

в таких місцевостях:

ГЕМОНД, ІНД. Понеділок, 30-го жовтня, 7:30 ввечір, у Церковній Салі під ч. 7031 COLUMBIA AVE, HAMMOND, IND., для таких відділів: 68 з Іст Шікаґо Інд.; 80 з Каломет Сиҭі, Ілл.; 100 і 346 з Ґери, Інд.; 107 з Гемонд, Інд.; 335 і 354 з Гарвей, Ілл.; 111 і 437 з Джоліет, Ілл.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Вівторок, 31-го жовтня, 7:30 ввечір, у Салі під ч. 2408 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL., для всіх відділів міста Шікаґо.

На згадані орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу в обидвох місцевостях повинні прийти всі урядники й члени. На зборах буде головний предсідник У. Н. С. **М. Мурашко.**

245,8 **Головна Канцелярія У. Н. Союзу.**

НЮ ЙОРК, Н. Й.! — УВАГА!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКР. НАЦІОНАЛЬНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що його заходами відбудеться

12. ЛИСТОПАДУ 1939., В ГОД. 7:30 ВЕЧОРОМ

В СТАЙВЕЗЕНТ ГАЙСКУЛ, 15. ВУЛ. у НЮ ЙОРКУ.

ЛИСТОПАДОВИЙ КОНЦЕРТ

Програма багата; виступи хорів, промови, соля ново прибулої співачки пані Лепкової і інші точки. — Вступ 40 центів.

Проситься всіх громадян прийти на це національне свято, а також інші товариства просимо здержатись на цей день від влаштовування своїх підприємств.

За подробичною програмою слідіть у ґазеті.

М. Пізнак, голова; **С. Ковальчук,** секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО КОМУНІСТІВ І СОЦІЯЛІСТІВ.

У большевицькій і соціялістичній українській пресі в Америці маємо повно нападів на український націоналістичний рух як „фашістівський" чи „нацистичний". А наші соціялісти відпекуються, що вони не мають нічого спільного з большевиками чи з комунізмом, а навіть „ображуються", коли їм казати, що то вони „породили" большевиків. Ось тут хочу подати винятки з книжки американця, що він говорить про комуністів і соціялістів, маючи очевидно на увазі американську націю. Та його поміщення, особливо щодо націоналізму, є такі, що їх можна цілком добре застосувати до кожного народу, а зокрема до українського.

Ця книжка називається так: **"THE SPIRIT OF THE AMERICAN FLAG"** written and copyrighted 1933 by James A. Moss, Colonel, U. S. Army (retired) introduced by Henry L. Simson, secretary of State, published by the U. S. Flag Ass'n, Washington, D. C.

У ній знаходимо між іншим таке:

(Page 67) Let us destroy them before they destroy us...Communism and socialism and other forms of radicalism which carry not only disregard of personal liberties and property rights, but also other pernicious doctrines at variance with the principles of government embodied in the Declaration of Independence and the Constitution of U. S. These agencies are dividing the unity of American citizenship and undermining the foundations on which the Republic is established...**Socialism.** The fundamental institution of Socialism is collective ownership of property and other wealth...Among the other institutions and ideals of Socialism are internationalism (in the sense of nulification of patriotism) and in the case of pure Socialism, atheism and abolition of the home, and the moral code. (Page 68) Abolition of private property right means abolition of civilization.. If you abolish private property right, as Communism or Socialism would do, you abolish civilization. Man made no progress in civilization until he was assured that in some measure at least the fruits of his labor would be enjoyed by him and his family and upon his death would go to his widow and orphans. Without that incentive there would be no civilization...

(Page 79) Pacifism, child of socialism...Study of the history of Pacifism...shows not only is it of foreign conception, but it is the child of socialism...

(Page 80) **Nationalism-Patriotism.** Patriotism is a natural emotion that came into being when the community instict of man was born way back in the dim past, and will probably continue to be a part of his nature as long as he lives. True patriotism is one of the finest of human sentiments. It is one of the cardinal virtues. Nationalism, which is synonymous with patriotism, may be called the family feeling, or spirit, in a big, nation wide way. Nationalism has played a vital part in the development and advencement of mankind and for a long time to come will no doubt continue to play an important part in the existence of man. History teaches that in proportion as nations lose their sense of nationalism they become decadent. Having lost their sense of pride in the traditions of the past, their respect of national ideals, their love of country, their spirit of patriotism—the end is near.

(Page 87) Communism, Socialism, Pacifism: The **"Unholy Trinity."** Communism and socialism are working for the abolliteration of America patriotism and nationalism and the complete disarmament of America as to facilitate civil revolution which will overthrow the government.

(Page 127) **Materialism.** More menacing to our National life than Socialism, Communism, and Pacifism ...greatest danger is the extent to which, in recent years spirit of Materialism has replaced the Spirituality which did so much to make us the great Nation we are to day. "We do not need more national development, we need more spiritual development. We do not need more intellectual power, we do not need more knowledge, we need more character. We do not need more government we do not need more law, we need more religion"—Calvin Coolidge.

Подав **о. С. Мусійчук,**

Йонгставн, О.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Для учнів у Моджанах.

Гром. Михайло і Неонїля Гайворонські переслали через Обєднання $25 для українських учнів з Карпатської України, що вчаться тепер в українській гімназії в Моджанах.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСФІЛД, МАСС.

Поїздка по відділах У.Н.С.

В неділю рано вибрався я до Пітсфілд, Масс., де знаходиться від. 150 У.Н.С. А що я їхав туди вже другий раз, то мені було легко дісдатись до центру українського життя, в якім є також українська церква. Зараз по Службі Божій обговорив я справи з відділовими урядниками відносно 45-літнього ювилею У. Н. Союзу. По обіді з двома урядниками відвідали ми декотрі українські родини та вписали кільканацять членів. Між людьми є велике зацікавлення до У. Н. Союзу, а урядники цього відділу хочуть бути перші, бодай у тій частині стейту, відносно приєднування членів.

В понеділок вибрався я до містечка Емгерст, Масс., де є відділ 199, що віддалений яких 50 миль від Пітсфілд. Мені видалося, що найкраще для мене їхати дорогою ч. 9, бо вона з того міста веде просто до Емгерст, а навіть кілька миль поза Емгерст. Зпочатку вона виглядала гарно, була широка, посередині травники. Та якеж було моє зчудування, коли по пару милях тої „чудової" дороги почалася страшна, крута, вузенька доріжка між височезними скалами, серед яких внизу пропливає ріка Вестфілд. Тут кожний автомобіліст мусить звільнити скорість до 15—20 миль на годину, коли не хоче скінчити трагічно. Молодим і невправним шоферам не раджу їхати тою дорогою, головно, коли вони заасекуровані в У. Н. Союзі. При тій дорозі можна нераз подибати виставлені якісь старезні і старомодні вози, або горшки та миски; деннде пасеться чиясь худібка. Ці гори нагадали мені наші Карпати. Це гарне місце, але надається більше для поетів, ніж для фармерів.

Переїхавши містечко Нортгемптон і міст, званий ім. Калвина Кулиджа, я опинився знов у „гарбузовій смузі". Тут від останнього мого побуту зайшли деякі зміни. По полях було менше цибулі; її випродували по центі фунт. Гарбузи перемінились у копиці сіна бо їх понакривали перед морозом і так поробили з них немов копиці. По трьох годинах їзди я доїхав до Емгерст. Це невеличке містечко. Воно має коло 9 тисяч мешканців, але славне зо своїх каледжів. Тут можна подибати студентів з ріжних країв. Мають тут гарні готелі, славну бібліотеку. Наших у самім місті дуже мало. По більшій частині вони по фармах. Ті, що в місті, мають деколи бизнеси, ґросерні, получені з ґазоліновою стацією. П. Котович має в самім осередку кравецьку робітню; він є теж секретарем місцевого 199 відділу У. Н. С. По обговоренні деяких справ я заявив відділовим урядникам, що доти не вийду з їх місцевости, доки не придбаю такого числа нових членів, щоб їх відділ мав право вислати на конвенцію делеґата. За дводенний мій побут мені вдалося це осягнути. При тім мені дуже щиро помагали місцеві урядники, головно предсідник п. Доскоч. З того роду урядниками вяжеться добре робота. В четвер перед полуднем попрощався я з ними і поїхав до Лудлов, Масс., де є від. 253. По дорозі, переїжджаючи Белчітавн, застав я там місцевий ярмарок, чи „фейр", на якім було стільки галасу, що й на нашім старокраєвім ярмарку. В Лудлові застав я інші відносини. Треба було наперед скликувати урядників, полагоджувати спори, а щойно опісля братися за діло. По довших дискусіях прийшли ми до висновку, щоб скликати в тій місцевості орґанізаційні збори і створити молодечий відділ. Збори намічено скликати в перший тиждень листопаду.

Не від речі буде тут згадати, що в Емгерсті я здибав був таких українців, що по українськи слова не вміють сказати. На запит, якої вони релігії, відповідають, що грекокатолицької. Вони походять з Лежайська, де по церквах священики проповіді говорять по польськи. Перед кількома роками в тій місцевості вони були зібрали кілька тисяч на будову церкви, але як пронюхали це польські ксьондзи, то так справу покрутили, що замісць на церкву ті гроші пішли на польський костел.

А. Маланчук,

окружний орґанізатор.

НАЙМОЛОДШИЙ СУДДЯ.

Наймолдшим суддею в Злучених Державах є Вилйем Доглас, котрого йменовано федеральним судддею в квітні, коли йому було несповна 41 рік.

В подружжому ярмі.

— Що? Знову рахунок від кравчині? А звідкіль я маю взяти на це гроші?

— Бачиш, мій дорогенький, я може маю багато хиб, але маю це одну добру прикмету: я не надто цікава, звідки ти маєш взяти гроші...

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗАВЕЛИКІ ЗБОРИ.

Північна Каролайна має поважну проблему: має вона цього року величезний збір тютюну, бо понад 600 мілїонів фунтів. У Луисвілі тютюн зложено на вулиці, бо в магазинах не було вже місця. До того вона здержує нормальну торговлю.

UKRAINIAN WEEKLY

CLEVELAND WINS U.N.A. SOFTBALL TITLE

In the final series of eliminations for the U.N.A. Softball Championship, Chicago crossed bats with Cleveland. Two games were played, both being won by Cleveland, 1 to 6 and 8 to 9. Due to the difference in the ball used by both teams, the first game was played with a 12" ball, the ball used by Cleveland during the regular season, which accounts for the high score in favor of the Ohio team. The second game was played with Chicago's 16" ball, but Cleveland managed to win by a narrow margin.

Nicholas Bobeczko, the manager of the Cleveland team, writes as follows: "We had a nice team here from Chicago, and the boys were very good sports. They were a very nice bunch of fellows, social and clean cut. The games were played under the best of conditions, there being no arguments and no hard feelings. We were very glad to play such a swell team."

Hamtramck, Lorain, Rossford, and Chicago's Branch 398 were also aspiring to the softball championship. Although there were U.N.A. softball teams during the 1938 season, they did no finish the season with a champion. In 1939, however, it was possible to bring together six teams, go through a process of elimination, and finally produce a champion. A U.N.A. softball trophy will be awarded to the Cleveland team.

FOOTBALL NEWS

Bill Proch, a member of U.N.A. Branch 223 and manager of the 1938 Wilkes-Barre U.N.A. Baseball champs, is now a junior in Manhattan College. Proch received pictorial mention in The New York Times when he carried the pigskin for a 5-yard gain during a game between Manhattan and Duquesne. Proch was captain of the 1939 U.N.A. Wilkes-Barre baseball team.

THE U.N.A. SOFTBALL LEAGUE

Box Scores

CHICAGO

	ab	r	h
S. Hawryluk	4	1	1
W. Domanchuk	4	2	2
J. Wowczuk	4	1	1
W. Welky	4	3	2
L. Wowczuk	4	1	2
R. Tobak	4	0	0
M. Mogas	4	0	0
J. Mizen	4	0	1
M. Kozak	4	0	1
J. Kukla	3	0	0
Totals	39	8	10

CLEVELAND

	ab	r	h
M. Spoadr	5	0	2
S. Bobeczko	4	2	2
N. Bobeczko	5	1	2
G. Horosko	4	1	2
J. Hodowancki	4	2	2
P. Bilyk	4	0	0
W. Danilovich	4	1	3
P. Spodar	4	0	0
S. Burko	2	0	0
S. Marmash	2	1	1
J. Lew	4	1	2
Totals	42	9	16

Chicago: 300 003 002—8 11 1
Cleveland: 012 000 141—9 16 3
Errors: J. Hodowancki, P. Spodar, S. Burko.

CHICAGO

	ab	r	h
S. Hawryluk	3	0	0
W. Domanchuk	2	0	0
J. Wowczuk	2	0	0
W. Welky	3	0	0
L. Wowczuk	3	0	0
M. Kozak	3	0	0
M. Mogas	3	1	1
J. Mizen	2	0	0
N. Pawlick	1	0	1
R. Tobak	2	0	0
Totals	24	1	2

CLEVELAND

	ab	r	h
M. Spodar	3	1	0
S. Bobeczko	4	0	0
N. Bobeczko	2	1	1
G. Horosko	3	1	1
J. Hodowancki	3	1	1
P. Bilyk	3	0	1
W. Danilovich	2	0	1
P. Spodar	2	2	2
S. Marmash	3	0	3
J. Lew	2	0	1
S. Burko	1	0	0
Totals	28	6	11

Chicago: 000 010 0—1 2 1
Cleveland: 310 110 x—6 11 1
Errors: S. Bobeczko.

РОЗБИЛИСЬ ДВА БОМБОВИКИ

Сан Дієго. — Два військові бомбовики підчас маневрів у повітрі зітнулись і внаслідок того рунули вниз та розбилися. Згинули чотири летуни.

СОБАКА ВРЯТУВАЛА ЖИТТЯ

Джеймс Конард, 16-літній хлопчина з Гочинсону, в стейті Канзас, при здійманні з другого поверху дому своїх родичів, заслони проти сонця похитнувся й упав на землю. Хлопчина вийшов з упадку ціло, бо впав на собаку, що приглядалася до його роботи. Та собака згинула на місці.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЛІТАКИ БЕЗ ЛЕТУНІВ

Лі Ді Форест, радіовий винахідник, заповідає, що незадовго появляться в европейській війні „літаки-духи", якими будуть кермувати при помочі радія люди на землі. Він припускає, що таких літаків можна буде вживати до кидання бомб.

САБОТАЖ, ЧИ ВИПАДОК?

При будові американського военного корабля „Прері" у доках у Кемдені, Ню Джерзі, трапився вже другий пожар. Відразу пішли чутки про саботаж, але федеральні аґенти вважають цю вістку недоказаною. На всякий випадок уряд скріпив нагляд над будовою.

ПРИЗНАЛИСЯ ДО ГРАБІЖУ

Перед стейтовим суддею Істмідом у Джерзі Сити, Ню Джерзі, станули 4 особи, арештовані за напад і ограблення касієрки підприємства Норвок Слипер з $1,096. Обвинувачені призналися до вини й суд засудив Джана Смериґу на 3 до 5 літ вязниці, а Джорджа Капхалю, Джана Вінча й Авґуста Даполіта післав до дому поправи на неозначений час.

ЗАТОПИЛИ МАЯКОВИЙ КОРАБЕЛЬ

Одиноким маяковим (себто сиґналовим) кораблем, що був затоплений у війні, є славний корабель на Дайемонд Шолз коло Гатарасу, в Північній Каролайні. Затопив його гарматним вогнем німецький підводний човен. Залога поплила човнами до Кейпу, 15 миль від місця, де стояв маяковий корабель.

МІНІСТЕР Т. А. КРІРАР РЕПРЕЗЕНТАНТОМ НА ВОЄННІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

У Лондоні в Англії відбудеться небаром военна конференція всіх самоуправних британських домінії, в якій візьмуть участь міністри тих домінії. Конференція ця має рішити, як підпорядкувати военні зусилля і яких ужити середників, щоб успішно вести і виграти війну. Вона правдоподібно переміниться в сталу военну раду Британської Імперії. Репрезентантом Канади на тій конференції іменував премієр Кінґ міністра копалень і природніх багатств у своїм кабінеті, Т. А. Крірара.

Через те, що ця війна заповідається, що буде довгою війною і то війною, в якій Англія і Франція будуть потребувати від Канади постачування муніції, военних матеріялів і інших важливих засобів, цілком зрозумілим є, що репрезентантом на тій конференції буде міністер копалень і природніх багатсв. Крірар є авторитетом щодо тих справ, себто щодо ріжнородности продуктів, які можна буде одержати з канадійських природніх багатств. Також обговорить Крірар у Лондоні справу продажу на англійських ринках значної надвишки врожаю цьогорічної канадійської пшениці. Є надія, що британський уряд закупить усю ту надвишку по тій ціні, яка буде панувати на ринках тоді, коли тої пшениці запотребується.

ПОЕТИ НА КРУЖКАХ.

У Лондоні випустили серію кружків, на яких награні твори визначних німецьких поетів, як Ґетого, Гайного, Ленава і Рільке. Ці кружки призначені для науки німецької мови, а зокрема дикції. Вірші рецитує пані Йоганзен-Ваґнер. З тої нагоди англійська преса пригадує, що ще 1889 року два кружки нагрaв великий англійський поет лорд Теннісон, маючи тоді 80 літ, коли Тома Едісон прислав з Америки трьох механіків, щоб утривалити на кружках голоси славних англійців. Воскові відливи тих кружків є тепер у давньому домі поета на острові Вайт, де 1925-го р. віднайшов їх Чарлз Теннісон, внук поета.

РІДКА ПТАХА.

На 14. річній виставі звірят у Лос Анджелесі, в стейті Каліфорнія, між рідкими птахами виставлено цю папуґу. Вона родом з Австралії, має піря сіркової краски й належить до породи кокату.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У власнім мешканні в Бетлегем, Па., помер у середу, 18. жовтня 1939. р., довголітній член У. Н. Союзу,

ТЕОДОР САВРУК.

Він родився 5. грудня 1897. року в селі Романівка, повіт Рудки, Західня Україна. До У. Н. Союзу приступив у 1926. році, маючи літ 28.

Він займався бизнесом і був широко відомий в околиці так зо своєї вдачі як зо свого живого зацікавлення народніми справами.

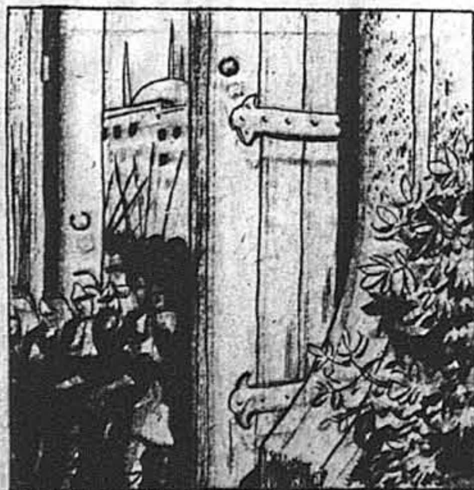
Полишив жінку Катерину й трое дітей: Теодора, Анну й Вальтера, також брата й сестру.

Похорон відбудеться в суботу, 21. жовтня, в 9. год. рано, з дому жалоби, 1322 Іст 4. вул. у Бетлегемі, звідки піде до укр. церкви св. Марії в Алентавні, а потім на український цвинтар в Алентавні.

Най земля буде Йому пером!

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(111)

По зазиві Менофри ціле місто почало заливатись вояками, що поспішали зо своїх касарень на вулиці. Миттю пішла по цілім місті чутка, що отсе наступають катнейці. Вояки уставлялися в ряди та на чолі зо своїми старшинами почали вмаршировувати на поле битви і там займати вже згори призначені становища.

Тарзан бачив добре, що діялось. Він також розумів, що сили атнейців скоро готові перевищити сили катнейців. Він поглянув на слонову бриґаду і побачив, що хоч льви робили знамениту роботу, то та бригада ще не була знищена. Щоб її знищити, треба було посилати резерви піхоти. На прибуваючих атнейців резерв не було.

Командант слонової бригади, не звертаючи уваги на перше потрясення, почав накликувати своє військо до порядку і до боротьби з піхотою. Так, як льви, були головною зброєю катнейців, так в атнейців головною зброєю були їх власні списи, які вони метали зо слонів до противників. Їх треба було знищити.

Треба було якогось смілого, майже зухвалого вчинку, щоби перехилити перемогу на їх бік. Ось над тим почав Тарзан промишляти. Він закликав до себе на бік Вальтора і до нього промовив: „Бачиш, як стоять справи? Я маю плян, як тому зарадити, але цей плян небезпечний". „Я з тобою піду на смерть", відповів палко Вальтор.